

Any XI

Barcelona 13 de Janer de 1898

Núm. 489

Jamay la espasa afilada
ha empunyat la Reparada
per' derrotá als homenots.
Un suspir y una mirada,
¡y á sas plantas cauen tots!

Còpia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOURS A DIJOURS

Lo que 'ls deya, estimats lectors: tindrém un mal any. Ja ha comensat per *fer ayguas*, lo qual demostra d' un modo mes clar que l' aygua... clara, que 'l desgraciat any de gracia 1898 porta 'ls papers mullats.

Podrá dirsem que sembla que cridi 'l mal temps... ¡Molt al contrari! Lo que faig es doná 'l crit d' alerta per segona y última vegada sobre 'l mal *caris* que presenta aqueix anyot protegit per 'n Saturno, qu' es 'l Deu mes farrenyo y mal-carat que corre per las voltas del Firmament. Vull dir jo, que 'n *Saturnino* (com si diguessim 'n Sadurní del calendari) no ha vingut pas gens *seré* á ferse cárrech del temps; sino que, al revés, ja de bonas á primeras s' ha enfangat fins á genoll quedant fet un xop al cap de vuyt días de son regnat.

Es lo que deya un pessimista com jo, que l' any que vè farà *pare-nòstrichs*: —¿Qué os sembla 'l aspecte d' aquest any? ¿Ho veyeu? ¡Ja s' ha clavat á ploure!

Menos mal encare si mes endevant, durant lo transcurs d' ell, no venen llamps y trons y pedra seca; que podria molt ben ser, perque 'ls horitzóns son de color de plom y l' atmósfera de la situació no pot estar mes carregada... de tot y de tots.

Pe 'l prompte, havent debutat aquest any donantnos l' aygua per l' amor de Deu, donchs, ab tanta mullena pe 'ls carrers y ab tanta humitat pe 'ls pisos, ja farém prou si aixuguém si no fá un Sol que 'ls estabelli á n' als que son causa de que sempre estiga nuvolós lo pervenir nostre. Vull dir jo...

No vull dir res més perque hi ha roba estesa.

Ha passat la diada dels *Reys*, qu' es la festa que 'ns fá recordar ab mes recansa l' edat de la nostra infancia (ó de la nostra *infanteria*, com deya l' ávia); per sintetisar la tal festivitat tota la ignocencia del sér humá quan encare no pot formarse idea cabal de la realitat de la vida, quan la imaginació tendra y verge de desenganys é inquietuts crea sempre ilusions, formant una cadena que 's romp aixís que la inteligencia filla del raciocini y la experiencia mare de la ciencia, ab acopi d' anys, ensenya la falsetat dels sérs y de las cosas del mon.

¡'Ls Reys! ¡Com divagava nostre esperit fentse 'ls retratos vivents d' aquells tres personatjes *reals* que la tradició religiosa ha poetisat de modo tan sublim! ¡Quina portentosa elevació 'ls donava nostra fantasia de nin! Enclou tanta poesia aqueixa diada y contrasta tant ab lo prosaica que resulta la reflexió que 'ns fém al cotejar lo significat simbólich dels *Reys* d' allavoras ab los *Reys* d' ara, que, quan hi penso, 'm venen á la memoria aquells versos meus (mal m' está 'l dirho:)

Tinch present que, quan jo petit era, la festassa de mes ilusió fou per mí sempre '*Ls Reys* ¡ay Senyó! ¡Quin afany! ¡Quina boja fatlera de posar la sabata al balcó!

La vigilia á la nit, tot dormint, entre somnis sols veyia joguinas, y ma pensa febroza, bullint, feya véurem los tres *Reys* venint y acostantse fins á las cortinas.

Y á trench d' auba, cansat de somiar, m' aixecava mes llest que una rata; y, en camisa y descals, sens' piular, amagat me 'n anava á mirar si la havian omplert la sabata.

¡Quin deliri! ¡Felissa follia! La ignocencia, que may ha admés lleys, de goig vessa cad' any en tal día... ¡Quan ditxosos ¿no es cert? si 's podia retornar á aquells temps so's pe '*Ls Reys*!

Mes, avuy, que aquells somnis s' esborran y als *Reys* veig per cantó diferent, he notat, per dissort, clarament, que aquets *Reys* d' avuy día que corren son mes falsos que aquells per la gent.

Si aquells *Reys* jamay res prometian y donavan, sens cap interés, tot alló mes de gust que volian, 'ls *Reys* d' ara prometen, confian, ofereixen... y may donan rés.

Al balcó d' una tonta esperansa las sabatas hi posa 'l país; y esperant, esperant ab frisansa 'ls regalos d' aquets *Reys* en dansa... ¡ni sabatas hi troba, infelís!

Per aixó, jo algun temps desitjava l' arribada dels *Reys* ab goig viu y ab deliri infantil 'ls aymava; pero avuy, que ningú me la clava, no vull *Reys* de cap mena... ¿Ho sentiuh?

Diálech de la setmana:

—¿Has vist quantas *Camándulas* á Romea?
—Oh! És que tinch entés que l' autor n' está carregat sempre y sab fer tots '*ls papers de l' auca*... ¡No son *camándulas*, nol!

—¿Y vols dir que valen la pena de ferlas tan bè com las fan, diuhen?

—*Camándulas*, home, *camándulas*!

PEPET DEL CARRIL.

Epigrama

Una viuda d' un *rentista*
tant y tant ha derrotat
qu' ara ja ha acabat los quartos
y sa roba ha de *rentar*.

MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

Caixalada

Lo fuster del meu carré,
un tip de cols se va fé;
y ara corre pe 'l vehinat
que 'l fuster quedá *encolat*.

MANEL BENET.

COSA

Deu no volgué que portessin
las donas pel á la cara,
per evitar que aixis fessin...
la máscara massa rara.

EMILI REIMBAU PLANAS.

DEL NORT AMÉRICA

Mistress Carlota Smith,
apreciable senyora
que gosa en lo país de 'n Mac-Kinley
la fama d' aixerida y de molt docta,
deixant pera surgir en millors jorns
los mitjons del seu home,
y llessant de recó ab supriem desdeny
sabó y fregalls, replegador y escombras,
s' ha permés redactar y dirigir
al Govern Federal, la següent nota
d' un projecte de lley, perque 'l Congrés
vegi... si hi troba 'l compte:

Lo projecte es de *Lley matrimonial*
y l' esprit que l' informa
ja veurán mos lectors
qu' es molt práctic y noble.
En quant al seu detall, aquí va 'l text;

Primer. Tota persona
de qualsevulga sexo y posició
ve obligada á casarse á marxas dobles
per mandat d' esta *lley matrimonial*

(Si la *Mistress Carlota*
hagués escrit l' article precedent
per la terra espanyola,
hauria fet en ell dos excepcions;

En Tost de Saragossa,
y aqueli *hermafrodita* valenciá
que no es home, ni dona).

Segon article. Per facilitar
l' acció d' aquesta lley en tota forma
deurá crearse un Ministeri nou
y una cartera nova
qual desempenyo quedará confiat
á una persona idónea...

(Com si diguessim un... Pidal y Mon
de sava molt católica
que te ja treize si ls
y segons malas veus... va pe 'ls catorze).

Tercer. Considerant y suposant,
qu' abundan d' alló mes las noyas pobres
á las quals, cap solter 'ls hi diu res,
y quedan sempre .. *noyas*,
ab fondos del Estat, s' ha d' establir
una caixa especial, en cada poble,
que faciliti dots... enrahonats
á las pobres xicotas...

Y aquets dots, han de ser á proporció
de las edats que comptan;
aixís als quinze anyets, se 'ls hi darán
unas cent pessetonas
als vint, uns cent durets; als trenta, mil,
y aixís, per eixa norma,
fins als setanta-cinch que será 'l dot
de miij milió d' *endolas*.

(Admiro en lo transcrit, lo gran cop d' ull
que te *Mistress Carlota*
mes ayl... ab son permís, li respondré
que conech certas mossas
tan deixadas de Deu
que, no crech tastin may la nit de bodas
ni que hi posi en Roschildt
los millóns que li sobran!)

Article quart. Los mascles que sent richs,
al matrimoni sant, li tirin cossas,
pagarán un impost
equivalent al doble
del pressupost anyal,
qu' una familia del seu bras soporta.

(També trobo excelent
aquest article quart. Es la gran cosa
per acabar d' un cop 'ls solteróns
que trencan á tot' hora
los vidres dels casats, prevalescuts
de que en sa casa no n' hi han per rompre.

Aixís sent tots cassats, s' hi mirarán
per la por de las *tornas*
y si, ab tot, volen viure independents
que hi visquin en bon hora!...
Que trenquin vidres dels agens terrats
pro... ¡qu' afluixin la mosca!

Article quint. Los mascles qu' als trenta anys,
per mes que siguin pobres,
no s' hagin ja casat, han de sufrir
tres mesos de presó, Y si á la volta
de 'ls trenta cinch, encare están solters,
la condempna segona,
será de cinch anyets; ab l' agravant
de que al surtir, per forsa
serán units per compte del país
ab la primera dona
que surti 'l mateix jorn d' una presó
que 's crea, per las célibes minyonas.

(Aquest artic'e 'n porta un de penjat
qu' es l' últim de la colla
y diu:)

Article sis

La dona rica ó pobra,
que rebutji l' amor
que un home li proposa,
en lo punt de cumplir 'ls vinticinch
sofrirá un mes d' arrest; y si eixa dona
passant dels trenta, se li pot probar
qu' encare dona *potas*,
sofrirá un any de reclusió y després
será, si 's plau per forsa,
unida legalment ab un, surtit
de la presó dels homes.

Fins aquí lo projecte concebut
per la *Mistress Carlota*.
Inútil dir, que ab ell confía molt
sa distingida autora.

Puig si 'l Congrés americá 'l fa lley
y 'l president Mac-Kinley 'l sanciona
creixará la nació mes qu' un mal grá,
l' amor anirá endoyna,
y dins d' un sigle en los Estats Units
hi haurá mes gent, qu' al mar, granets de sorral...

No mes faré notar
(y aixó com cosa propia)
que la *Miss* qu' ha inventat aquet bullit
á mi no m' ensarrona...
O bé es una *ninfomana* ab talent
ó... ¡fa de llevadora!

M. RIUSEC.

LA TOMASA
DE LA MEVA GARTERA

—Ja pots dirho, Pepona: mentres corrin aqueixas mitjas senyoras que per lluir un trós de barret portin quatre setmanas la camisa sobre, las bugaderas la ballarém molt magre.

—¡Las que deuen ballarla grassa son las que fan sombreros!

—Y si jo y tu 'n fessim de barrets?

—¡ja m'ho consultaré ab l'home de casal

—¿Ho veus, gamarús? ja vaig dirtho que 'm deixarian anar desseguida. Per *pastili*, mereixes rías que 't desembrassés del relotje . si no gastessis aquesta *catedral* de llautó, qu' encare tragina mes mandra que son amo ¡Lo cigarro m' hi jugo, que 't va endarrerida d' un trimestre!

Puchis

RECALLS

—¡Cristo, 'l meu sastre en un palco! ¡Aquets gemelos m' estalvian una palissa! ¡Me las guillo!

— En Serafí: molta joventut, molt bona figura y ni un céntim partit pe 'l mitj... D. Matías: molta vellesa, una figura estrambótica y un milló de duros. La elecció no es duptosa; 'm quedo ab lo vell.

—¡Tu, qué tens aqui?

— Una pansa

que 'm dona molta frisansa.

— ¡¡A alguna vella has besat!!

— T' ho dich ab molta recansa... vaig besarte á tu, es vritat.

TOMÀS

¡Los afortunats!

Ah! lo qu' es jo no m' hi penso mes: si es vritat que l' ànima, com diuhen los esperitistas, pot pendre á lloguer diferents cossos, quan m' hagin fet dessembrassar lo cos qu' ara habito, demanaré que se 'm' concedeixi ocupar lo d' un pintor ó lacayo.

Perque vostés no saben las ganguetas qu' arreplegan aquets fulanos.

De las donas en fan lo que volen.

Y no 's pensin que s' entretinguin, com nosaltres pecadors, en conquistar senzillas modistetas, brutals raspas, ó alguna qu' altra dida desgraciada, no, senyors: ells pican mes alt. No perden lo temps, com lo Tenorio, ab la que pesca en ruin barca, ni en barca nova de trinca; 's dedican sols á la princesa altiva. ¡Tiva! ¡Tiva!

¡Lleminers! ¡També 'ns agradarían á nosaltres aquets plats tan delicats! ¡No 'n deixariam ni un osset!

Pero nosaltres, siga perque no sabém pintar la cigonya com los que manejan pinzells y paleta ó perque no hem nascut per portar librea, hem d' escupir mentres los afortunats se fuman la breval

Calenta encare la ruidosa noticia de la fugida de l' Elvireta de ca 'n Borbón ab lo pinta monas Folchi, agafém lo primer número de *La Campaña*, periódich poch escrupulós que ha comensat á publicar á París D. Lluís Bonafoux, y se 'ns fa la boca aygua al enterarnos de que la filla d' un príncep hereder d' un gran ducat, la primcesa María, una barbiana de disset abrils ó agostos—que á l' agost fa mes calor—va enamorar-se perdudament del seu lacayo, y com que 's va enamorar perdudament, se va perdre, y 'l seu servidor va trobarla. ¿Per qué ha de ser lo servey, sino per servir á qui 'l paga?

Y sobre tot ¿quin lacayo 's negará á fer un favor (pagant) á la seva mestressa, quan aquesta es tendra y hermosa, y té per llabis dos clavells, per ulls dos fogóns de planxada, y además un turgent pit y altras gracias mes ó menos amagadas?

No hi ha necessitat de que un estiga al servey d' una senyora pera acatar las sevas ordres; quan una dona demana 'l nostre auxili, las personas ben educadas 'ns hi llensém ulls cluchs, sense mirar las conseqüencias.

Y aquestas senyoretas de mantega, delicadas flors d' estufa, necessitan molt sovint l' auxili d' un servidor ben robust, perque ellas no tenen lo cor baquetejat pe 'ls grossos perills y la desgracia, com las valentas fillas del treball, y 's desmayan á la vista d' un ratolí ó d' un burinot negre.

Los pares de la primceseta que 'ns ocupa, anavan buscant d' aquí d' allá, per trobar pera sa filla un

espós que ab sa sola presencia desvanesqués los temors que contínuament assaltavan á la poruga criatura. Pero, no 'l buscavan ahont devían. Lo príncep A. lo duch B. lo compte L... etc., etc., tots ells gent raquitica, que no inspiravan prou confiansa á la primceseta.

Aquesta va fixar los seus ulls en un lacayo de casa seva. Un minyó guapo y ben plantat, y ab un garrot de bras capás de portar lo sossego á qualsevol primcesa, per exigenta que fós, quan se tractés d' auxiliarla.

Y com que la nostra primceseta á la nit tenia por dels tantasma, dels escarbats y las ratas ¿qué feya?: baixava á la quadra ahont hi havia 'l lacayo, única persona que á la casa podia prestarli l' auxili que son cor poruch necessitava.

La tranquilat engreixa á tothom. Y com que la primcesa, tenint prop d' ella al lacayo, ja estava tranquila, va engreixarse tant y tant que va arribar á posar en cuydado á sos pares, los quals temeren que 's tractava d' un cas de perillosa hidropessia.

Cridaren á un doctor; lo doctor mes sabi de la ciutat: lo célebre Olshausen, y aquet que com á gat vell coneix de sobras lo panyo, al veure que curtejava pe 'l devant 'l panyo de las faldillas de la ilustre malalta, digué:

—¡Aquí hi ha gat tancat!

—No 'n tenim cap en tota casa—contestaren los nobles pares.

—Jo us asseguro qu' ell ha esgarrapat á la vostra filla.

—Pero ¿com pot esser, doctor, si la noya no 's movia de casa, entretinguda ab las sevas ninas y ab jugar á fet ab lo lacayo? Además nosaltres la vigilavam tot lo sant día.

—Donchs, lo lacayo la vigilava tota la santa nit, —va replicar lo sabi Olshausen.

Los pares caygueren del burro y la Cort al enterarse del fet, va escandalisarse.

¡Vritat que l' assumpto 's presta á desrollarlo en una opereta!

Sobre tot, si 's tè en compte lo final cómic del succés: Lo lacayo ha sigut enviat á América, á primera classe, acompanyat d' un bonich capitalet.

¿No ho deya jo al comensar aquestas ratllas, que no hi ha ganga com la de ser pintor ó lacayo?

¡Lacayo especialment!

Perque, com diu l' esmentat periódich *La Campaña* en aquestas ó parecudas paraulas: No hi ha ofici mes socorregut que 'l de lacayo: te passejas tot lo día, fumas com una xemeneya, menjas com un mal grá, beus quan t' acomoda, ets un gat... esgarrapas á la senyoreta, y en lloch d' inflarte 'ls nassos, encare 't donan las gracias y uns quants grapats d' or pera que t' en vagis á fer un viatge de recreo á las Américas!

¡Visca la Pepa!

LLICENCIAT VIDRIERAS.

DE CASSERA

QUAN estém en temps de cassa
m' engreixo y goso de bó;
si aquet temps durava massa
de tan gras faria pó.

Me llevo ja á trench d' aubada,
vestintme ab roba tronada,
que 'l día avants deixo á punt;
me rento al raig de l' aixeta,
prench lo sarró y la escopeta,
y pujo escalas amunt.
Al terrat trobo 'ls dos gossos
desperts ja. Sentint ma veu
clapint corren, y talossos,
prompte 's tiran sobre meu.
¡Quinas festas desseguida!
¡com que 'ls faig tan bona vida!
Pró aixó sí, 'ls veurán rodóns,
lo mateix que dugas bolas,
y es que no 'ls planyo cassolas...
m' agrada veurels grassóns.
Quan ab ells me 'n vaig de recte
á agafar lo primer tren,

ja 'm sento alguna indirecta
qu' ab franquesa un xich m' ofèn.
L' altre día uns trinxerayres
deyan:—«¿Que 'n matarás gayres
de conills estant tan gras?
¡Oh! y mireu quinas bestiotas!
semblan carbassóns ab potas.
Vaja, désat.»— Jo, tras, tras,
tot sério 'l pas apretava
dirigintme á l' estació;
y al poch rato facturava
'ls gossos; y un servidó,
no volguentme á la perrera,
vaig demaná una tercera;
vaig pujá al cotxe mes nou,
y estirat com los bagarros
anava *matant* cigarros
fins que van cridar: ¡Masnou!
Baixo allá, prenc la gossada,
y en tartana preparada
pujo á Alella tot content,
ahont la colla ja m' espera
y arrivant jo, á la carrera,

se posa en marxa la gent.
Una burra 'ns dú la teca
qu' un xival la va guiant;
nosaltres per sí s' aixeca
un conill, aném cassant.
Pró aviat n' acabo las ganas,
arivant á Vallromanas
esbufego y ja 'm vè un ós...
m' acosto á la pobre bestia,
la lliuro de la molestia
que dú á sobre, y faig l' arrós.
Y 'ls altres per la boscuria
van cridant: ¡Búscal, Clavell!
¡Corra, Viola! Ab quina fúria
s' ho prenen. ¡Vatua á n' e!!
los conills no han de matarme
que jo hi vaig per atiparme
ja que al bosch lo menjá es bó
y un respira millor ayre:
Per cassá y no cansarm' gayre
jo 'ls casso al plat qu' es milló.

L' AVI RIERA.

MINA D' AMOR

*Porque amaste en tres años á tres hombres,
¿te juzgax una infiel? No, vida mia.
El amor se transforma y no varia;
un mismo amor puede tener mil nombres.*
CAMPOAMOR.

ME' n recordo que 'l «sí» vares donarme
prometentme, Adelina,
per tots los sants del cel ser sempre meva
tota, tota la vida.
Y... en efecte, als dos mesos t' olvidavas
de ta promesa ¡impía!
Capritxosa y voluble, ja á un altre home
d' igual modo mentías.
Pro creu que de molt poch vas enganyarme
perque, si vols qu' ho diga,
de promesas de dona y de gitano
ja no 'n feig cas, ni mica.
Mes tart, he sapigut per una noya,
qu' es de tu molt amiga,
que 'l teu cor tendre y pur, nena encisera,
es d' amor una mina.
Qu' has estimat ja á molts, y fas bé, hermosa;
¡estima sempre, estimat!
Lo bon gust del amor es cosa certa
qu' en la variació estriba.
Dius que no hi pots fer mes, que tú en el fondo
no ets dolenta ni cinica...
¡Si ho crech!... ¡Si jo per' xó no 't recrimino.
¿Es per' xó qu' estás trista?...
¡Qué tonta y qué ignocenta! Clá demostras,
qu' ets encare novicia.
¿Vols creure mon consell? ¿Vols explotarla
eixa mina tan... rica?
¡Ja veus si 't vull cap mal, pobre xicotat!
L' amor que tant prodigas,
¿vols tú posarlo á preu? Parlant en plata,
¿vols véndrel, Adelina?
Medita lo que 't dich, pues val la pena;
y si á véndrel t' obligas
y 'l venessis barato, t' asseguro
¡qu' hasta jo 'n compraria!

FRANCISCO SISA.

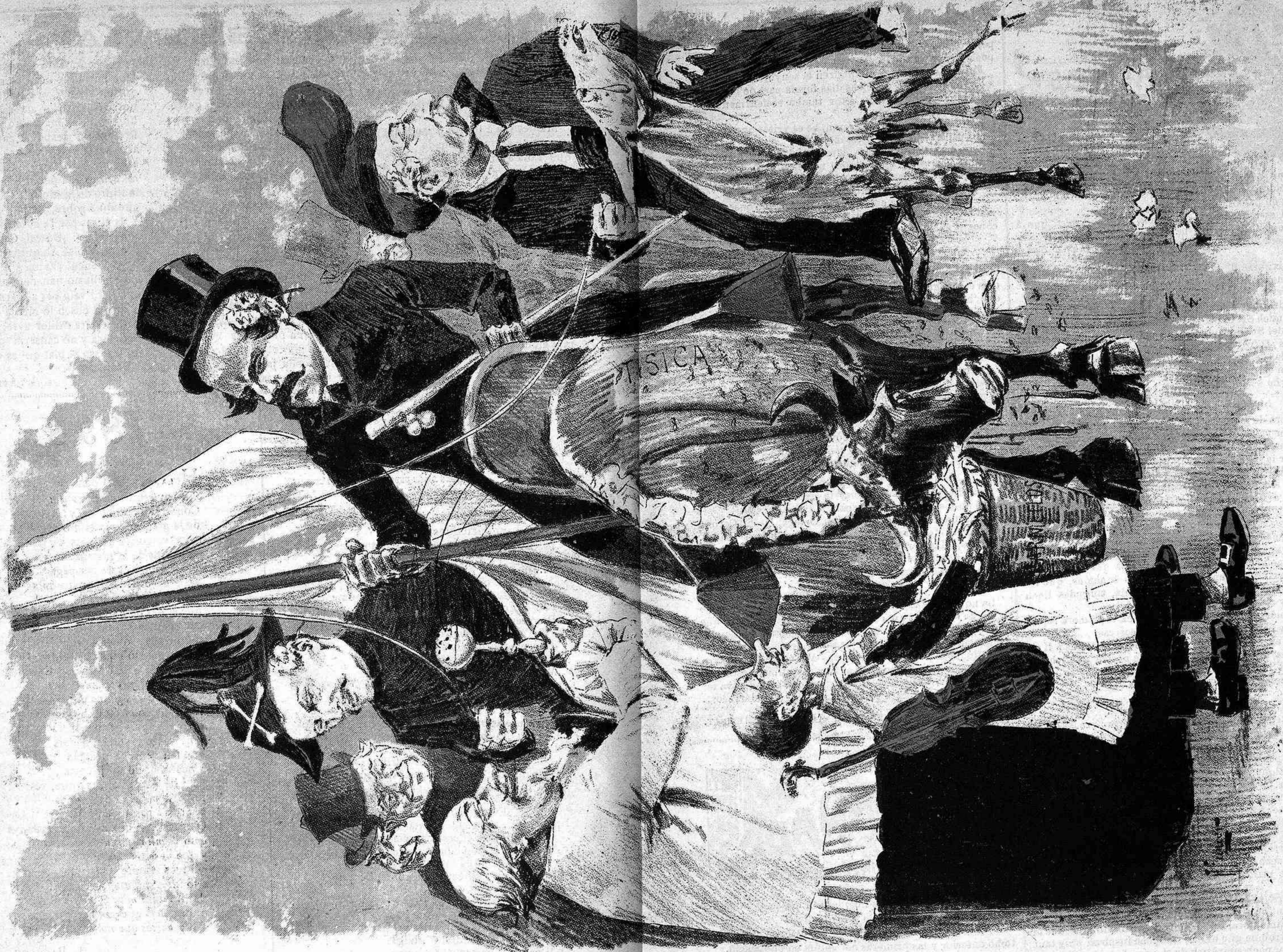
1898

HOLA, noy; si 't plau, ascolta
mil vuytcents noranta vuyt:
Com que ja estich tip y cuyt
de la gran barra y la molta
poca-vergonya que tots
'ls anyots de ta nissaga
gastéu, donantnos per paga
mals-de-cap..., ab quatre mots
te diré, movente brega,
que si has de fer com 'ls altres
carregant sobre nosaltres
també péga sobre péga,
servintnos no mes que saldos
d' archs de trionf vells de's Encants,
de Generals protestants
y de tan cars aguinaldos,
y has d' armar tanta bronquina
matant gent y gastant rals
sens' trobar remey als mals
que fan veure la padrina
á nostra nació mitj morta...
pe 'l bé que 't vull, creume, vé;,
no tardis pas un quart mes
á torná á passar la porta.
Que uns anys que causin tants danys
com 'ls mil vuytcents norantas
y que al damunt duguin tantas
pérduas sempre y gens de guany,
á fondres' bé massa trigan...
¡Ja 'n tenim massas com prous
d' uns anys que son vuyts y nous
tots y cartas que no lligant!

J. BARBANY.

LA TOMASA

¡Ah salau! quin garbo tenen,
quanta gracia y quanta sal.
¡Un aplauso á aquets tremendos
del Palau municipal!

PRINCIPAL

Dilluns passat tingué lloch lo benefici dels porters y acomodadors, que lograren veure un plé, tant en la platea com en palcos.

Devia estrenarse un monólech titulat *Birolet*, que á causa de exigencias per la Governació tingué que cambiarse pera lo conegut del Sr. Pous De Pelagalls á Barcelona.

Serveixi aixó d' avis al revistero del *Ciero*, que diu que lo monólech *Birolet*, sigué del agrado del públich.

Así se escribe la historia.

Pera dilluns próxim anuncia lo seu benefici lo primer actor cómic Sr. Capdevila, ab la comedia en quatre actes arreglo del Sr. Pous *Visca 'l divorci* y lo juguet del senyor Figueras *Ditxós ball de máscaras*

Donadas las simpatias del beneficiat, preveyém un plé.

Está en estudi una comedia en tres actes del Sr. Baró, titulada *Lo senyor Secretari*.

LICEO

La ópera de Massenet, *Manon*, que fa uns dos anys vam sentir per primera vegada y que entre nosaltres se va rebre ab certa fredor, ha sigut la segona ópera que 'ns ha fet sentir la incomparable Darclée.

Si *Manon* no havia pogut acreditar-se del tot, era degut á que no s' havia pogut apreciar á causa de la deficiencia en algun artista, pero en lo present any lo Sr. Giannini en la part de tenor 'ns ha fet coneixe y sentir efectes que havian passat desapercibuts, y la mateixa Darclée mes entussiasmada en son personatge ha trobat nova ocasió de lograrhi un altre triumpo, triumpo que será de imperdurable memoria en tots los afortunats que hem pogut sentir-la, principalment en las últimas funcions, que foren la *serata d' onore* y la de despedida, tingudas lloch dissapte y diumenge últims.

Los demás artistas molt malament en la primera representació y bastant regular en las sucesivas.

Segons anuncia la Empresa, ha contractat fins á fi de temporada, al tenor, sols favorito de nostre públich ('ns referim al Sr. Cardinali) y está activantse tot lo degut pera la ópera de gran espectacle *Neron*.

ROMEA

Segueixen representantse ab l' éxit de sempre las ditxosas *Camándulas!* de nostre company *Pepet del Carril* que han fet popular 'l titol de dita comedia, celebrada pe 'l públich y per la Empresa que ja la té de repertori. Devém fer especial menció (per havernos descuydat de citar-lo en l' anterior número) del aplaudit actor senyor Rubio que s' identifica ab lo paper de «Quimet» d' una manera justa. La actriu senyoreta Soler ha sigut substituïda per la senyoreta Guitart, que fa una «Pepeta» molt salada. Los demás actors van detallant cada cop mes sos respectius papers, particularment 'l senyor Bonaplata, qui ha fet un estudi tan acabat del personatge «Felip», que s' ha guanyat lo grau de primer actor cómic notabilíssim per tots conceptes.

Llum del cel, es lo titol del drama que dimars últim s' estrená, sent original del Sr. Bordas y Estragués.

En sa última obra, lo tan aplaudit autor de *La flor de la montanya*, trobém que hi ha estat poch inspirat, puig tant l' assumpto, poch simpátich de sí, com la trabassón escé-

nica que es pueril, y sumament insignificant—ja que en sols contadas escenas podria desenvolarse—son motius pera creure que la última obra del Sr. Bordas durará poch en los cartells.

En la execució s' hi distingiren la senyora Palá, actriu molt notable que de poch dias forma part de la companyia y lo senyor Odena, actor també recientment contractat pera la mateixa.

Los demás artistas poch feren, be es vritat que sos embolats papers á poch se prestan.

Está en preparació una comedia en 2 actes del senyor Llanas *Morris vivendi* y segons noticias ja s' está treballant pera lo decorat y demás accesoris del drama póstum del malograt Feliu y Codina *Lo nuvi*.

Ja era hora que la empresa despertés de son ensopiment y la felicitém perque sens dupte ha volgut recordar lo conegut adagi de: *any nou, vida nova*.

NOVETATS

Los dos pilletes á tot pasto. Próximament será presentada aquesta afortunada obra ab tot lo decorat nou, obra dels escenógrafos Moragas y Alarma que per las noticias que 'n tenim será digna de sa reputada firma.

CATALUNYA

Bon éxit ha obtingut la refundició de la coneguda sarsuela *El arca de Noé* que al ser transformada ha cambiat també lo titol per *Fotografias animadas*.

Lo mestre Chueca l' ha adornada ab alguns números musicals que obtenen lo bis del públich. En quant á la lletra hi ha de tot, puig á costat de plagis de altres sarsuelas hi ha escenas ó fotografias ben pensadas.

La execució molt justa, sobresurtint los senyors Lopez y Fernandez y lo senyor Cerbón.

Está en vias de estreno *Los rancheros* obra que ha sigut l' éxit del present hivern á Madrid.

GRAN-VIA

Pera dissapte está anunciat lo debut de la empresa Güell ab los quadros de companyia lírica.

Además de las senyoras Bonoris, Ortega, Nadal, Corona y Martí de Moragas, ne forman part los senyors Brotat, Grajales, Mariner, Gil, Segura, etc., etc., es á dir dos quadros notabilíssims, oscullits de lo *granat* que corra en los teatros de ópera espanyola y sarsuela.

EDEN-CONCERT

La nova *étoile* Mlle. Berthe Daubrée ha confirmat desde la nit de son debut qu' es una *divette* de las millors que han passat per l' *Eden*. A una dicció esmerada reuneix la elegancia y la distinció indispensables pera que 'ls *couplets* resultin, com li resultan, graciosos á mes de picareschs.

S' diu que la Empresa d' aquest establiment está gestionant lo retorn de la célebre Gieter, que á Madrid va fer furor l' any passat, de la qual ne guardém gratíssim recort.

UN CÓMIC RETIRAT.

Com haurán vist nostres llegidors en lo passat número comensarem tomo nou en lo nostre folletí.

La setmana próxim repartirém las últimas planas del tomo anterior y las primeras del volúm en publicació.

LA TOMASA ESPUÑAS

—¡De casadas, n' hi tingut!
La Paquita, la Salut,
la Josefina, l' Amanda...
pero 'ls bolets qu' hi rebut,
aquets, los deixo de banda.

—¡La dona 't pega, Verdú?
¡Y qu' ets burro, mare meva!
—Sí; pero, segons m' ha dit,
ho va aprendre de la teva!

Ell está rabiós, terrible..
ella está feta un dimoni:
aixís viuenh casi tots
los lligats pe 'l matrimoni

—Hi enviat á la dona á la Santa Missió per veu-
re si me la domestican; pero ¡ca! la seva missió no
es aquesta; va venir al mon per' ferme tornar mico.

L' almanach de *Blanco y Negro*, corresponent a aquest any, es una verdadera preciositat en lo seu género, estant potser, per sobre dels que dit setmanari ha publicat en anys anteriors, que es tot quant pot dirse, ja que alguns dels almanachs á que 'ns referim foren justament celebrats y agotats en pocas horas.

Lo que tenim á la vista conté una curiosa relació dels principals balls espanyols, adornada ab magnífichs grabats, aixís com las solfas necessarias pera formar concepte de cada un dels balls descrits en l' almanach que 'ns ocupa.

Altre almanach digne de mencionarse es lo de *Tortosa Ilustrada*, publicat per nostre estimat amic y antich colaborador D. Joseph M.ª Bernis, qui no perdona gasto ni sacrifici, pera que 'l periódich qu' ab tant acert dirigeix, pugua colocalse al costat de las mellors publicacions espanyolas en la seva classe.

Los fabricants de licors Srs. Trespalacios y Aldabó, de l' Habana, 'ns comunican que sos productes han sigut premiats ab *medalla d' or* en la Exposició Internacional de Bruselas; y ab *diploma del gran premi d' honor y medalla d' or*, lo «Cognac», «Crema habanera» y «Crema de cacao», que remeteren á la Exposició Internacional de Londres, y ab *diploma d' honor y medalla d' or*, lo «Rom» qu' exposaren en aquest últim certamen.

Satisfets, y ab rahó, poden estar los aludits fabricants per los honors rebuts; pero 'ls hem de fer present que nosaltres tindriam també á gran honor l' envio d' alguna ampolla dels licors promiats, pera que la Redacció y 'ls colaboradors mes estimats de LA TOMASA poguessin tastarlos degudament, y unir lo seu fallo imparcial al dels Jurats de Londres y Bruselas.

Y dispensin los Srs. Trespalacios y Aldabó, la manera de senyalar.

¿Saben aquell francès anomenat Lleó Gandeaux, que segons ell comptava, havia corregut, per aposta, la Ceca, la Meca y la Vall d' Andorra, y que 's titulava oficial de l' artilleria francesa?

Ara resulta qu' es un soci dels que de tant que corren se perden de vista... pera atrapar una pesseta al vol. Res: esplicant aventuras prodigiosas, arrancava los ralets que podia á las Autoritats de las poblacions per 'hont passava, y 'ls ápats que li oferian los admiradors de la seva valentia? ¡Ah! y d' artiller ho era tant com jo, que de la vora no mes coneix los canóns d' agullas, 'ls canóns de la perdiu y 'ls canóns de la viram que plomém á casa.

Lo qu' es jo á n' aquet taul,
tant si s' enfadés com nó,
no li diria *Gand...ó*,
que li diria: *Gand...ul*.

Vamos, que 'ls artistas no 's queixarán per falta de concursos de cartells.

Cartell pera l' Exposició de Bellas Arts, cartell pera anunciar lo Carnaval, cartell pera l' Anís del Mono, cartell pera la fira—concurso—agrícola... y encare no som allá ahont aném.

Si aném seguint aquet curs,
volguts pintors, jo confío
que 's treuran fins á concursos
los cartells de desafio.

Si *Don Juan Tenorio* y *Don Luís Megía* visquessin ara, com que hi eran tan aficionats á fixar cartells, no se 'ls en giraria poca de feyna á obrir concursos.

Llegim que desde el comensament de la campanya de Cuba, s' ha satisfet á diferents casas extranjeras per armament y municions, la grossa suma de trenta sis millóns y pico de pessetas.

Los mestres d' estudi y las carreteras... per ara bons.

Un periódich de Vilanova y Geltru, després de donar compte d' un eclipse qu' ha de efectuarse 'l dia 22 d' aquet mes, diu:

«Estos cálculos nos los ha facilitado nuestro amigo y compatriota D. Francisco Coll, de cuyo eclipse podrán enterarse nuestros lectores en su calendario.»

De modo que, D. Francisco Coll té d' eclipsarse?

D. Francisco Coll s' eclipsa.

¡Aixó si qu' es un desastre!

Jo, senyors, preferiria

que s' eclipsés lo meu sastre.

Sembla qu' alguns escribans d' actuacions dels Jutjats están descontents perque al fer la distribució dels locals del nou Palau de Justicia, 'ls mes faltats de llum han sigut destinats á oficinas, mentres que pera dormitoris dels jutjes de guardia s' han escullit los locals que tenen llum directa.

Jo trobo la distribució acertadissima. Perque ja que la Justicia en actes del servey va tapada d' ulls, ó á las palpentas,

quan los senyors jutjes dormen,
en justa compensació
que menos pot concedirsels
qu' una mica de claró.

Hem rebut una carta del fabricant del acreditat *Anís del Mono*, en la que dit senyor nos dona extensas explicacions respecte á las condicions de son concurs pera premiar lo millor projecte de cartell-anunci de sa especialitat; de quinas condicions nos ocuparem en nostre número anterior.

Las esmentadas explicacions no destruheixen, á nostre entendre, en poch ni en molt las apreciacions que consignarem en dit número; pero, no obstant, hem de fer constar que 'ls termes en qu' está redactada l' aludida carta, demostren clarament la bona fé de D. Vicent Bosch, organizador del mencionat concurs, y que, per lo tant, en lo certamen anunciat no hi haurá 'ls compares y comares de costum, circumstancia que, per si sola basta, pera que á pesar de las deficiencias que s' observan en las condicions senyaladas als artistas, lo concurs obert pe 'l citat industrial resulti verdaderament notable.

Del senyor Amatller, reputat fabricant de xocolate d, aquesta ciutat, hem rebut un preciós almanach pera lo present any, que resulta una magnífica oleografia molt digne de figurar entre mitj de quadros artistichs.

Aixís mateix l' acreditat fabricant de paperinas don Federico Campdepadrós, ha tingut la galanteria d' obsequiar nos ab una paperera d' escriptori, preciós y util obsequi que fa dit senyor á sos clients.

La acreditada casa Job, que explota lo paper de fumar del mateix nom, 'ns ha remés l' almanach pera lo present any, distinció que també havém merescut de la fábrica de tintas pera impremta y litografia, de Ch. Lorilleux y Companyia.

A tots remerciém degudament l' atenció que han tingut ab nosaltres, y nos desitjém una série interminable de prosperitats en lo present any.

La Comissió organitzadora del Carnaval, nos participa que la festa que té projectada pera 'l dia 22 del pròxim mes de Febrer, consistirà en una «Marxa de fanals» que recorrerà los principals carrers d' aquesta capital. Aixís mateix nos envia nota detallada de las festas que se celebrarán lo diumenge de Carnaval y premis que serán concedits.

No publiquem dita nota per sa molta extensió, pero á jutjar per ella podem dir que 'l Carnaval d' aquest any ha de resultar brillantíssim.

✱

Al célebre Onofroff, l' ilusionista, lo tenim de mirá ab molt mala vista, puig lo que ab ell nos passa, ja es un cas d' aquells que 'n solém dir, com un cabàs. Lo primer cop qu' aquí 'l varem tenir dos dependents que duya van renyir, y armat cad' un del socis ab punyal... va acabar la renyina al Hospital. Mes tart un criat seu, qu' era un' *alhaja* los diners va robarli, tal com raja. No fa gayre qu' un altre dependent, sens dupte per doná un bon escarment, á sa esposa *arreglá* de tal manera qu' al cel la va enviá á sopá ab Sant Pere, suicidantse ell al punt, prop de la *dama* per dar mes interés á n' aquell drama. Y avuy, per acabar tant disbarat, se compta qu' una dona ha denunciat al Jutjat *competent*, qu' una vehina, també de la comparsa *Onofroffina* un fillet seu li havia encarregat per tornar-lo á buscar molt aviat, y qu' ara ha sapigut ab gran recansa que la mare ha fugit cap á la Fransa y lo qu' era pitjor ¡oh sort traidora! ab lo marit de la denunciadora, 'l qual per guanyá 'l pá ¡ves qui ho diria! á n' al senyó Onofroff també servia. ¡Onofroff! ¡Onofroff no vinguis mes! ¡La paciència 'ns acabas... y 'ls dinés! Y si tornas, no abuis, noy ¿m' entens? Porta al menos uns altres dependents. Tu ets un *ilusionista*, es la vritat, pero ells, sense *ilusions* nos han deixat.

✱

Lo diumenge pròxim se celebrará en la Societat «La Constancia», sita en lo carrer de Moncada, 14, pral., lo benefici de la distingida triple Sreta. Isabel Miralles.

Lo programa de dita funció 's compón de las aplaudidas obras *Para casa de los padres*, *La marcha de Cádiz* y *Como está la Sociedad*.

Desitjem molta gloria y profit á la beneficiada.

✱

La fecundíssima senyora *Estella Bryne* de Nova-York, ha regalat tres fills al seu marit, y lo pitjor es qu' ha plogut sobre mullat, porque 'l tal marit ja 'n tenia setze de repuesto.

Vaja qu' aquet pobre senyor, d' aquesta *Estella* s' en farà ben bé l' *astella*.

Lo vehi de sota casa, qu' es un subjecte que no pot veure als yankees ni en pintura, al enterarse d' aqueix cas de fecunditat, va dirme: «Deu fassi que las senyoras dels tocinyayres se converteixin en altrás tantas *Estellas*; potsé d'

aquet modo, ocupats en cuydar la quitxalla no voldrán donar cullerada en los assumptos d' Espanya».

Si 's realisavan los desitjos del meu vehi, als Estats-Units s' acabarian los porchs.

Perque, degut als molts gastos que 'ls ocasionaria tanta quitxalla, á n' als yankees, lo porch se 'ls tornaria truja. ¡Amen! Y si 'ls hi fan falta didas, qu' avisin. Los enviarem las del carrer d' en Robador. Ben ferradas, per' lo que pogués succehir.

✱

Lo famós gegant aragonés, qui, si mal no recordo, s' exhibia en aquesta ciutat, ha contret fa poch á Paris matrimoni ab una francesa d' insignificant estatura.

La Patria ha de plorar ab viu desconsol, recordant aquell cantar que diu:

*La Virgen del Pilar dice
que no quiere ser francesa...*

Un gegant aragonés que descendeix fins una francesa, es, y la opinió demano de qualsevol de vostés, no un gegant aragonés, sino un aragonés nano.

✱

Parla 'l *Correo Catalán*, en sa edició de la tarde del dia 5 d' aquet mes, de la mort del eminent novelista francés Mr. Daudet, y diu entre altrás cosas:

«Y—cruel sarcasmo para el pobre Daudet á quien se entierra cristianamente—un poeta amigo suyo, Cátulo Méndez, le ha felicitado de haber desaparecido subitamente del mundo de los vivos y sin tiempo para disponerse á morir.

¡Cómo si para el hombre que cree en Dios—y Daudet era demasiado inteligente para creer en El—hubiera algo más atroz que el emprender el gran viaje sin haber siquiera arreglado los negocios de su alma, etc.»

Es dir ¿que en Daudet era massa inteligent per creure en Deu?

¡Tenint massa inteligencia
al gran Deu s' ha de negá?

¡Ay, Senyor, prenguen paciència
del agravi que se us fá!

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

Representants exclusius en la República Argentina:

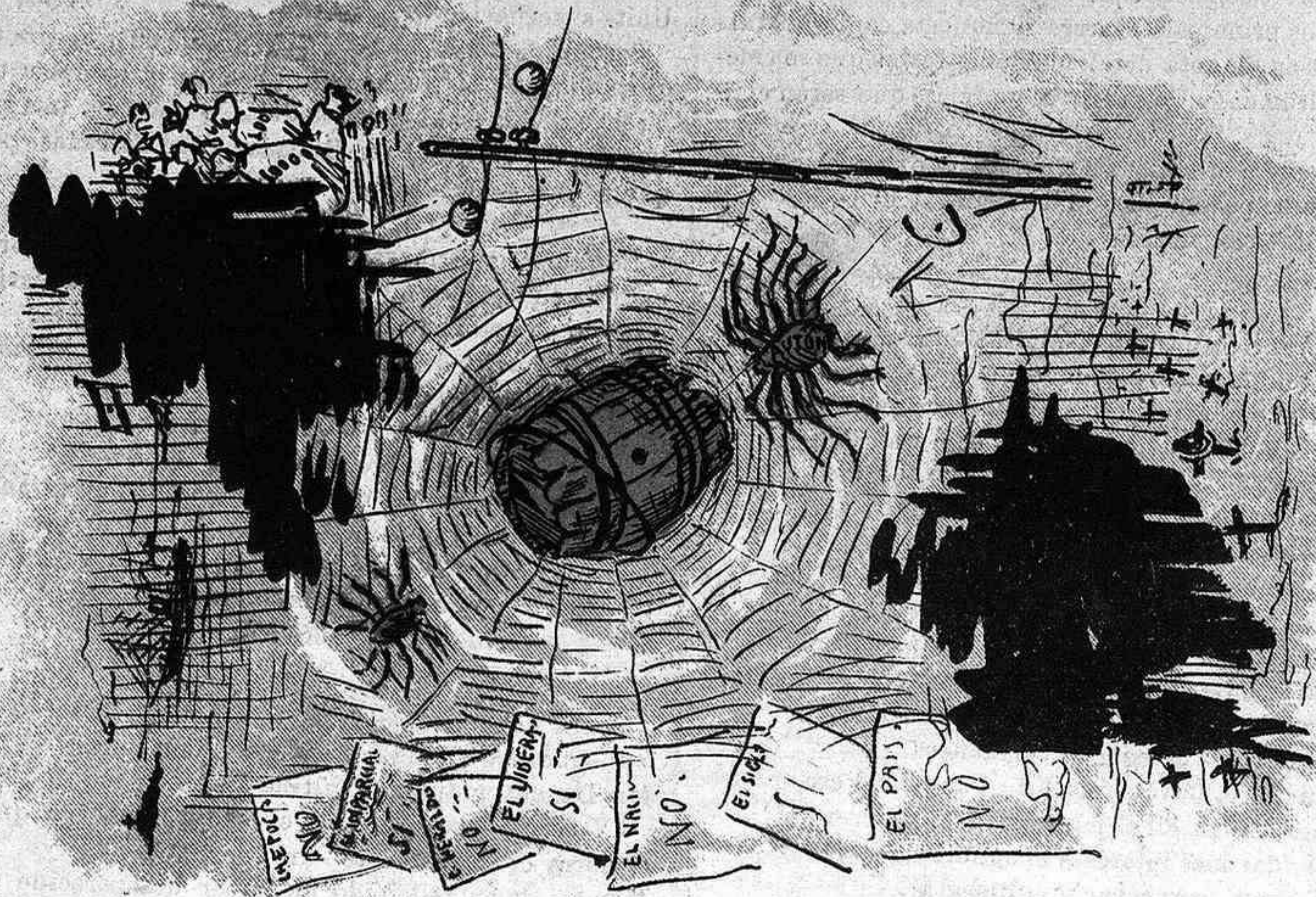
FRANCISCO GRACIA y C.^a

Kiosko Plassa Moisserrat, cantonada Buea Orden y Moreno

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA

Lo qu' es aquesta bestiota
no m' acaba d' agradá...
Al cap de vall, l' aranyota
la bota se 'ns crupirá.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

ANAGRAMA ACENTÍGRAFQ

En Total de Sant Gervasi,
que fa poch cumplí vint anys
y que 's fill de un sabater
que 'l crida tothom Total!
fará com dugas setmanas
qu' á serví al rey va marxar,
baix lo sol total se troba,
ja que marxá á incorporars'
á la cuarta del primero
d' un regiment de Total.

UN EX CALOYO.

CUADRILATERO

B
A
R
C
E
L
O
N
A

Sustituir los punts ab lletas, que
llegit horizontalment, dongui cada
ratlla un carrer de Barcelona.

M ARMENGOL.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 7 — Consonant.
- 2 9 — Article.
- 9 6 9 — Nom de dona.
- 2 5 3 6 — Capital castellana.
- 2 8 4 8 9 — Poble valenciá.
- 1 3 4 6 5 4 — Ofici.
- 7 9 4 4 5 4 9 — Carrer de Barña.
- 1 3 6 3 2 2 9 4 — " " "
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 — Nom de dona.
- 6 9 7 8 3 6 9 2 — Carrer de la Barceloneta.
- 6 8 7 9 6 3 4 — Nom d' home.
- 5 6 4 8 7 9 — " de dona.
- 8 5 6 5 — " " "
- 1 2 3 4 — Carrer de Barña.
- 4 9 2 — Moneda.
- 8 4 — Mineral.
- 5 — Vocal.

CANERITU.

TRENCA-CAPS

Goma, col, sal,
solé, do, el.

Formar ab aqueixas paraulas, lo ti-
tul de una parodia catalana.

GIL BLAS.

GEROGLÍFICH

X
I I I
— — —
IO IO IO
LOS
SOR TI
GS

UN PIANISTA DE P. F.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO 488

- Logogrifo numérich.—Calders
- Copa numérica.—Calonge.
- Geroglífich.—No hi ha mal que per bé
no vinga.
- Xarada.—Ma—ne—la.
- Logogrifo numérich.—Eufrosina.
- Ters de sílabas.—CA MI SA
MI QUE LA
SA LA DA
- Tarjeta.—Treinta años á la vida de un
jugador.